

בית כנסת בני ישראל

HEGEDŰS-CSÁKY-BENÉI JISZRÁÉL ZSINAGÓGA
és
BÉT SMUÉL TANHÁZ

ZSINAGÓGAI INFORMÁCIÓK
2024. szeptember 22. – szeptember 28.

Közvetlen link:

<https://us04web.zoom.us/j/6579029560>

ID szám: 6579029560

Password: 917838

BÉT SMUÉL TANHÁZ ZOOM ELŐADÁSAI:

22. vasárnap 18:00	Schöner Alfréd: A zsinagógai feliratok aktuális üzenete 2.
23. hétfő 18:00	Paskesz Zev: Kommentár irodalom
24. kedd 18:00	Róth László: A csodarabbik nyomában
25. szerda 18:00	Darvas István: A kommentárok világa
26. csütörtök 18:00	Fekete László: Kántorvilág XXI.

Hétköznapi imarend

vasárnap-péntek reggel zsinagóga	08:00
hétfő-csütörtök este ZOOM	18:30

Sábbati tudnivalók 2024. szeptember 27 – szeptember 28.

17:30	tanulás
18:30	istentisztelet a zsinagógában
09:00	szombat délelőtti istentisztelet a zsinagógában HETISZAKASZ: Nicávim-Vájélech

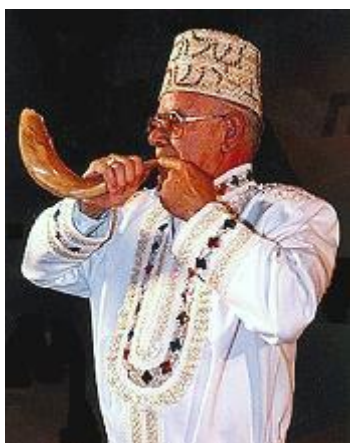
Egy mondat a hetiszakaszból....Nácivim-Vájélech

ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת

"Nemcsak veletek kötöm ezt a szövetséget és ezt az esküt. Hanem azzal, aki itt van, itt állva velünk ma az Örökkévaló, a mi istenünk színe előtt, és azzal is, aki nincs itt ma velünk."

(Mózes V. 29. 13-14)

" felharsan a sófár..."

Ezen a héten Nicávim szidróját olvassák a zsinagógákban. Jelentése: "itt álltok". Közelednek az ünnepek, a reggeli imánál felharsan a sófár, a kos szarvából készült kürt. Az Újév előtti héten recitálják ezt a hetiszakaszt. Mózes halála napján maga elé gyűjti népét, nem csak azokat, akik akkor éltek, hanem azokat, akik már eltávoztak és azokat is, akik születni fognak. Tehát minket is. A mi lelkünk is ott

sorakozott Mózes előtt. "Azzal, aki itt van, itt állva velünk ma, az Örökkévaló színe előtt, és azzal is, aki nincs itt ma velünk." Figyelmeztet Mózes, hogy igéi betarthatók, a földön találhatók, nem az égben és nem a tengeren túl, hanem "szájakban és szívekben". Csak akarat kell megtartásához, és akkor választjuk az életet.

Deutsch Gábor

KOMMENTÁR

Részlet Menáchem Meron: **Az élő Biblia** című könyvéből

VÁLASZD AZ ÉLETET

NICÁVIM

E hetiszakaszt minden évben a Ros Hásáná előtti szombaton olvassuk. A Ros Hásáná előtti hangulatot tükrözi, a lelki számadás, a zsidó ember megtérési szándékának hangulatát. "Ti mindannyian ott álltok ma az Örökkévaló színe előtt..."

Sok eszmét, hitet és cselekedetet hagyott ránk Mózes halála előtt. Emeljünk ki közülük hármat:

1. Szabad választást a jó és rossz között;
2. A vezetők felelősségét;
3. Kapcsolatot az egyén és a közösség sorsa között.

Már az első emberpár életében beszél a Biblia az egyén felelősségéről a jó és rossz választásában. "A bűn ajtód előtt leselkedik, téged kíván elcsábítani, de te uralkodj rajta" (Genesis 4/6.) Így szólt az Úr a gyilkosságra készülő Káinhoz. És a mai szidrában: "Az életet és a halált, a jót és a rosszat adom eléd és válaszd az életet." (Deut. 30/ 19.)

Káin és Ábel

A vezetők felelősségérzetében minden idők példaképe volt Mózes, a mi Tanítónk. A halála előtti utolsó napon így szólt a néphez: "Ma vagyok 120 éves, már nem tudlak vezetni titeket, miként eddig és Isten nem engedte meg, hogy veletek menjek Kánaán földjére." (Deut. 31/2.) De Mózes azzal is törődött, mi lesz a néppel halála után. Nemcsak megtette utódjának Józsuát, de buzdító szavakkal erősítette örökösét: "Légy erős és bátor, mert te viszed be a népet az Országba, mit Isten esküvel ígért atyáinknak...Isten fog előtted járni, ne félj, mert nem hagy el." (Deut. 31/7-8.)

Mózes nem elégedett meg végrendeleti beszédeivel, Józsuá és a nép buzdításával. Leírta a Tóra törvényeit, amiket a Frigylárában helyeztek el a két kőtábla mellé. Ezeket a törvényeket a mindenkori vezetőknek, királynak kell majd felolvasni minden hetedik év végén az egész nép jelenlétében. A jó vezető felelősnek érezte magát a halála utáni évekre is. Mert" ...nemcsak veletek kötöm meg a szövetséget, nemcsak azokkal, akik ma jelen vannak, hanem azokkal is, akik ma (még) nincsenek itt." (Deut. 29/14-15.)

Az egyén és a közösség kapcsolatában a hetiszakasz hangsúlyozza nemcsak a kollektív, de az egyén felelőssége is. Ha az egyén, aki rossz útra tér, azt gondolja, hogy büntetlen marad majd a közösség érdemei miatt, téved.

"Nem fog itt neki Isten megbocsátani... és külön választja őt az Úr Izrael összes törzsei közül, hogy megtorolja vétkeit." (Deut. 29/20.)

Mózes aggódott, hogy halála után a nép rossz útra tér. A büntetést, az Országból való száműzetést helyezte kilátásba, ha Izrael hűtlen lesz Istenéhez és Tórájához. De Tanítónk a nép iránti szeretetében azt is megígérte a bűnhődő nemzedéknek, hogy ha megtér Istenéhez, visszatérhet majd Országába a világ összes tájairól. "Isten visszavezeti majd a száműzötteket, megkönyörül rajtuk és összegyűjti őket a népek közül, ahová szétszóródtak. Visszavezeti őket az Országba, amit atyáink örökölték." (u.o. 3-4.)

Csak a száműzetés és szétszórás után tér majd meg Izráel Istenhez, és szereti majd az Örökkévalót teljes szívével, teljes lelkével hogy tovább élhessen. (u.o.)

A megtérés gondolata a fő téma a hetiszakaszban; ez megfelel a Ros Hásáná előtti napok hangulatának. "Istened, az Örökkévaló örömmel hozza rád a jót, miként tette ezt a múltban." (Deut. 30/9.)

TISRI HÓNAP ÉS A FENSÉGES NAPOK

Létezik néhány hónap, amely nem rendelkezik ünneppel. **Tisri** hónap nem panaszkodhat, mert ezen a területen a leggazdagabb.

Első két napja a naptári év eleje, **Ros Hásáná**. A Tóra úgy említi e napot, (mert a két nap egy hosszúnak számít), mint az emlékezés, vagy a kürt harsona napja. Bölcsseink hozzáteszik, az **Ítélet Napja**. Emlékezni kell arra, hogy volt egyszer egy **Ábrahám**, aki úgy szerette az Örökkévalót, hogy amikor őt próbára tette, a *Moria* hegyére vitte szeretett fiát, mert parancs szerint fel kellett áldoznia. De a Mindenhatónak nem kedves az emberáldozat, ezt kívánta a világ tudtára adni, egy angyal lefogta **Ábrahám** kezét és egy kos tett elébe. "A kos szarva fennakadt a bozótban, ennek emlékére a kos szarvát (a sófárt) megfűjják **Ros Hásánákor**, 100 hangot hallatva.

Megfűjják, mert ahogy felszáll a hang tisztán az égbe, úgy jusson fohászkodásunk oda. Megfűjják, azt kívánva, hogy az Örökkévaló a bíró székéből üljön át az Irgalom Trónusára. Legyen kegyes és az **Élet Könyvébe** írja be nevünket. Ítélezzék az egész világra kegyesen, a béke áldását bocsátva az emberiségre.

Bölcsseink kiszámították a Szentírás alapján, hogy az első ember, Ádám, 5766 évvel ezelőtt jött a világra. Innen számítják az élet megindulását, ezért a naptári év kezdete ez az időszak. Számunkra az **Újév** nem a dáridó alkalmá, hanem az imáé, a bűnök megbánásáé. Azonban optimisták vagyunk, bízunk a Teremtő jóságában. Egymásnak boldog új esztendőt, "jó beírást" kívánunk.

Az év első munkanapja **Tisri 3**, böjtnap. **Gedáljára** emlékezünk, akit **Nabukanedcár** nevezett ki helytartójának Júdeában, i.e. 586-ban. Ez bizonyos autonómiát biztosított. Sajnos rossz tanácsra a királyi származású, de gyenge jellemű **Ben Natanja** meggyilkolta. Ezután zsidó nem maradhatott Júdeában. Megszűnt a zsidó államiság. Ez a böjt hajnalhasadtától napnyugtáig tart.

A **Ros Hásánát Jom Kipurral** összekötő **tíz napot bűnbánó napoknak** nevezzük. Ilyenkor a liturgiában bizonyos változásokat alkalmaznak. Például minden nap felolvassák a 130. zsoltárt, "A mélységből kiáltok hozzád"-ot.

A **Jom Kipur**t megelőző szombatot **Hósea** próféta szavaival a megtérés sábatjának mondjuk. A rabbi ilyenkor prédikál, méltatva ezen időszak jelentőségét. **Jom Kipur** az egyetlen böjtnap, amelyet a Tóra meghatároz. Bár úgy fogalmaz, sanyargassátok a lelketeket, a bölcssek szerint ez a test sanyargatásával érhető el.

Ötféle tilalom van:

1. Nem szabad enni-inni.
2. Bőrcipőt viselni.
3. Fürödni.
4. Illatos szerrel vagy spray-vel kenni, illetve szórni magunkat.
5. Házasséletet élni.

Ez a böjt akárcsak Áv hó 9.-e, 25 órás koplalást jelent.

A Talmud szerint kevés olyan jó napja van Izrael gyermekeinek, mint a **Jom Kipur**. Hiszen, mint **Elul** hónapnál írtuk, Mózes a megbocsátás hírével jött le e napon a Szináj hegyéről.

Sátán, a gonosz tanú, egész évben vádolhat minket, az engesztelés napján azonban nem. De ha ilyen jó számunkra ez a nap, miért böjtölünk? Az angyalokra akarunk hasonlítani. Az angyalok fehérben járnak. Mi is így öltözünk akkor. Az angyalok nem esznek, nem isznak. Mi sem tesszük aznap. Az angyalok egész nap imádkoznak. Ezt követjük mi is ekkor.

Említettük, hogy **Ros Hásáná**kor a nevek a nagy könyvekbe kerülnek, a pecsételés napján, **Jom Kipur**kor rákerül a végzés, a megerősítés, a pecsét. Úgy is köszöntjük egymást: Jó pecsételést kívánunk.

A böjt minden 12 éven felüli hölgynek és 13 éven felüli férfinak kötelessége. A **pikuách nefes**, az élet védelme erre a napra is vonatkozik. A beteg embernek gondolni kell egészségére.

A böjt végét sófár kürt jelzi. Ha áhítatosan imádkoztunk, és őszinte volt a megbánásunk, bizonyára nem marad el sem a beírás, sem a pecsételés.

Böjt után a hónap 10.-én a hold már fényesen ragyog. Érdemes a szabad ég alatt köszönteni. Ha nem bujkál a fellegek mögött, akkor ezt meg is tehetjük. Vacsora után hozzákezdenek a **szuká**, a sátor készítéséhez.

A **sátoros ünnep Tisri** hó 15.-én köszönt be. (A zsidó naptár szerint 14.-én este a csillagok feljövételével áll be az ünnep és nyolc napig tart.) Izraelen kívül 9 napig. A diaszpóra egy plusz napot vállal.

Szukot a három **zarándok ünnep** egyike, mindegyiknek közös jellemzője, hogy van mezőgazdasági jellege, és kapcsolódik az Egyiptomból való kivonuláshoz. A betakarítás ünnepének tekintjük ezt az időszakot, mert Izraelben a mezőgazdasági munkák ekkor fejeződnek be. 40 évig az Egyiptomból való kivonulás után a pusztában vándoroltak őseink, sátrakban laktak, ezért mi is sátrat építünk, ahol a fő étkezéseket elköltjük. Igazság szerint aludni is ott kellene, ha ez lehetséges. A Talmud szerint dicsfelhők borították a vándorlók sátrát, óvva hidegtől, szélről, vihartól.

A sáturnak két oldalán és a harmadikból 10-10 cm-t kell építeni, a többi lehet akár házfal is. A tetőt faágakból vagy nádból készítjük, az ágakat le kell vágni a fáról, a nádat nem szabad összekötni. Több legyen az árnyék, mint a fény, de látni lehessen a csillagokat. Ha annyira esik az eső, hogy befolyásolja az étel ízét, akkor nem kell ott tartózkodni.

Az ilyenkor szokásos ünnepi csokor a betakarításra utal Magyarországon az aratás idején készítenek búzakoszorút, hazai virágokkal tarkítva.

Keleti országokban az ott honos növényekből áll a csokor. **Pálmaág**, (**lüláv**), ez a csokor közös neve. Összetevői: a pálmaág (lüláv), a citrusfa gyümölcse (etrog), a mirtusz (hádászá) és a fűzfa (árává), ezt kell lengetni a négy égtáj irányába, valamint fel- és lefelé. Áldást mondunk minden nap a csokorra, törekedni kell, hogy mindenkinek legyen ebből sajátja.

Az első két napon és utolsó kettőn, Izraelben az első és utolsó napon, szombati tilalmak vonatkoznak. A kivétel, hogy a köztéren, tehát az utcán szabad vinni, szabad főzni, lángot ugyan nem gyújtunk, de a meglévő tűzforrásból lehet venni. Az első két és utolsó napokat fél ünnepek kötik össze, amikor ha szükséges, a munkavégzés lehetséges és a közlekedési eszközök használata sem tilos.

Az utolsó félünnep napját **Hosáná Rábáná** nevezzük, ez az utolsó kiskapu. Ha nem bocsájtott meg a Teremtő eddig, még megteheti, ha őszinték a fohászaink. Ilyenkor szoktak egész éjjel imádkozni,

tanulni.

A nyolcadik napon az esőért fohászkodnak. És megemlékeznek az elhunytakról, **mázkirt** mondva. Ezt azok mondják, akiknek egyik szülője vagy Isten ments meg, mind a kettő elhunyt. A hét rokonért szoktak **Jizkor emlékező fohászt** recitálni. Apa-anya-fivér-nővér- és (Ég ne adja) fia, lánya, hitestársa.

Izraelben a nyolcadik napon tartják a **Szimchász Tórát**, amely nálunk és mindenütt a szétszóratásban külön napon tartandó ünnep. Az öröm ünnepe, tulajdonképpen egy befejezés. Héberül **szijum**. Ha egy traktátus vagy könyvnek végére értünk, akkor kis ünnepséget rendeznek, és mindjárt folytatják vagy újra kezdik a tanulást.

A Tórát 54 hetiszakaszra osztották fel, az éves ciklusnak ezen a napon jutnak a végére és az első könyv első fejezetéből olvasva a folyamat újra kezdődik, mert a körforgás állandó, amíg ember él a földön. A befejezést és újakezdést vidáman ünnepeljük, ezért zászlóval, Tórával körmenetet rendeznek, apró és idős ember a zsinagógában a nap előestéjén és délelőtt a Tóra olvasást megelőzően körmenetet tart. Száll a dal, pereg a tánc, bízunk abban, hogy az egész esztendőben minden hétfőn, csütörtökön és Sábátkor meghallgathatjuk a Tóra felolvasását.

Az oldalt szerkesztette:

Schöner Alfréd

בית כנסת בני ישראל

BZSH Hegedús Templomkörzet

Benéi Jiszráél Zsinagóga

1136 Budapest, Hegedús Gyula u. 3.

06-30-644-9083, 06-1-340-5085

e-mail: hegedus@bzsh.hu;

<https://hegedus-zsinagoga.bzsh.hu/>